

Locuinti'a Redactorului

si
 Cancelari'a Redactiunii
 e in
 Strat'a tragatoriului [Lő-
 vészutoka], Nr. 5.

Scrisorile nefrancate nu se voru
 primi decatu numai de la corespun-
 dincii regulari ai „Federatiunii.“
 Articlii tramisi si nepublicati se
 voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va est Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune

Pre trei lune . . . 3 fl. v.
 Pre siese lune . . . 6 „ „
 Pre anulu intregu . . . 12 „ „

Pentru Roman'a :

pre a. intregu 30 Fr. = 30 Lei n
 „ 6 lune 16 „ = 16 „ „
 „ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru inseriuni :

10 cr. de linia, si 30 cr. taos'a tim-
 brale pentru fiesce-care publica-
 tiune separat. In loculu desohiav
 20 cr. de linia.
 Upu esemplariu costa 10 cr.

Reflessiuni

la articulu „Ce e de facutu“ allu Dlui Iosifu Hossu,
 consil. supr. la curtea de comptabilitate.

— — — Quanam ista jocandi
 Saevitia ?

Câte le insira D. I. H., că totu atâte essem-
 ple, spre a dovedi că ne tavalimu in celle optu
 fericiri — politice, si că de mai sunt si altele,
 cari ni lipsescu, apoi tote ni se voru da, numai
 să ne lipimu cu trupu cu sufletu de dualismu, asiē
 e. „demanda §. 38. allu legii de instruct.
 că fia care locuitoriu allu tierrei să se educe in
 in limb'a s'a“ apoi că „totu prin aceea-si
 lege necultur'a e nemicita“ — „elotismulu politicu
 desfiintiatu“ prin censulu de 8 fl. — apoi „au nu
 este permisu fia carui romanu a suplică in limb'a
 „ si in fine „patulu cellu de spini“ (dora de me-
 tala ?) pentru functionarii cari n'ar vrē să respect-
 edie legea“ vai de ei ! dīce D. I. H. — §. 8.
 este furi'a care i pedepsescu aspru, luandu-li voi'a
 d'ia mai face de doue ori — ci de diece ori —
 peccatulu ce l'a facutu, ect. acestea sunt celle mai
 sarbede glume d'in tote căte au facutu D. I. H.
 in articulu sēu ; sunt glume crude, cari me in-
 demnara a pune in fruntea riflessiuniloru melle
 stereotip'a sentintia latinesca, ce figuredia la
 essordiu.

Mai nimeritu essemplu pentru passivitatea
 romaniloru Transsilv. nu potea să aduca D. I. H.
 decātu resistintia passiva a magiariloru si
 reimperspetarea conditiuniloru pactului d'in 1866/7.
 „Asiē ar' fi acēst'a si cu romanii,“ dīce D. I.
 H., daca aru passī pre terrenulu activitatii si
 „laca ar' aperă d'in inima sistemulu dualisticu“ Ast'a
 nūne coron'a la tote glumele Dlui I. H. Aici
 culminedia logic'a in tota poterea ei. Mai că ni
 vine a crede, că imperatulu insu-si a impusu cu
 de a sil'a magiariloru dualismulu !

„Ci passivitatea dv. este că prin ea se ve
 mantuiti d'a lucră,“ ni imputa mai incolo D. I. H.
 — Ei, ei Dle ! aici te-ai scapatu pucintellu cu
 vorb'a. Greu lucru este, Dle, passivitatea nostra ! Cre-
 de-mi, că este lucru multu mai greu, decātu acti-
 vitatea activistiloru prest'e totu, si in parte este
 lucru cu multu ! multu mai greu, neasemenatu
 mai greu, decātu activitatea D'Talle si a capu-
 lui — pana acum neveditu. — allu activistiloru
 d'in Transsilvani'a.

D. I. H. spunendu că a fostu la Mercuri-a
 (scimu că au fostu) improsca pre passivisti cu ba-
 tujocure pentru neactivitatea loru si afirma unu
 paradoxu, că neincrederea magiariloru seau a sta-
 paniloru facia cu romanii, este mai mare de atun-
 ci incoce decum fusese mai nainte. Inconvenien-
 tulu iusultelor potea să remana la o parte. Res-
 pira miser . . . Eu inca asiū fi doritu că comite-
 tulu numitu la Mercuri-a se nu se fi desfiintiatu
 andata dupa ucasulu dlui Peci voda, ci se fi
 urmatu a-si continuā activitatea, chiaru cu peri-
 cululu libertatii personali, că ci prin acēst'a nemul-
 tūmirea Rloru deveniā mai evidentē si nedrepta-
 tea, persecutiunile stapaniloru mai aspru judecate
 de opiniunea publica, nu numai a strainiloru, ci
 chiaru si a majoritatii locuitoriloru tierrei. Mintea
 cea sanetosa, mintea universale a unui poporu in-
 clina, de si cu incetulu, dar' inclina pururea spre
 dreptate si o recunoscē, de si nu totu de a un'a
 are bunulu sentiu d'a o si marturial. Essemplu
 stralucitu ni dēdera d'scussiunile a supr'a legii
 elect. in ultimele septemane ale sesiunii inchiate.

Mai stralucitu decātu tote fū inē acellu pasu
 d'in cuventarea presiedintelui Camerei (D. Siom-
 aciu) ce se referesce la cestiunea de natiunalitate.
 E bine, cui se pote atribui acestu resultatu ? Lassu
 ea se judece D. I. H. Ore activitatii activistiloru,
 cari abiē incepu a se desgogosiā ? seau activitatii
 passivistiloru, cari, — de si D. I. H. nega, —
 au lucratu mereu si lucra ? Eu cutediū a afirmā
 că este resultatulu reclamatiuniloru facute de de-
 putatii romani in camera, cu tote ocasiunile
 candu acellea aveau locu, si este resultatulu nein-
 cōtatei staruintie a pressei natiunali-oppositiunali.

cu tote că D. I. H. si-bate jocu de pressa si de cei
 „ce au scriu vre-o căti-va articli anonimi, vate-
 matori pentru activisti.“ Bieti diurnalisti ! „rolulu
 vostru, — dīce Dr. Lefebre, — nu este stimatu
 d'in departare, inse d'in apropiare, nu sciu pentru
 ce, totu insulu vre se ve pipaiesca. Diurnalisti
 sunt de aceea-si familia cu comediantii ; lumea i
 despretiuesce si totu una-data i pismuesce.
 Acesti cigani au spritu ; cei ce se freca de
 d'insii, miroasa mai pucinu a burgeoisla. Ne-
 ci o domna frumoasa, carea se nu se tiena feri-
 cita d'a se apropiā de coquette renumite, neci unu
 omu de statu, care, intr'o ora data, se nu lingu-
 siesca pre folliculari, de nu cum-va cu modestia
 se inroledia chiaru intre scrietorii de diurnale.“
 Insu-si D. I. H. s'au inrolatu mai adese ori, firesce,
 unu omu că Dsa are a da atâte invetiature acestei
 masse ignorante si stupide ce se numesce : pu-
 blicu ! Numai sentimentulu demnitatii salle va fi
 impededandu singuru, pre D. I. H. d'a nu
 cede acestei nebunie, altmintrea, dieu, s'ar face
 diurnalistu spre a potē, in draga voia, a propo-
 veduī romaniloru cuventulu (evangeliului) activi-
 tatii si a dasca li pre revolutiunarii passivisti. Ade-
 verulu pururea este revolutiunariu, si noi prefe-
 rimu a predicā cuventulu evangeliului revoluti-
 unariu, adeca allu adeverului, carele este : si
 „interessulu vitale“ allu natiunii romane si „onorea
 natiunale“ a romaniloru ; acestu adeveru este mar-
 fa nostra, care o cumpera publiculu. — De ar' fi
 primitu, seau de ar' primi — quod Dii avertant !
 — romanii dualismulu, si ar' primi firesce conse-
 cientele lui, cine ar' mai ascultā atunci, nu pre-
 tensiunile, ci prea umilitele, canesce supusele
 nostre rogri ? Nimene ! — pentru cuventulu că
 „Nemo auditur perire volens.“ Astfelu si nu alt-
 mintrea intell'egu eu frasea de repetite ori citata
 de D. I. H. „Vigilantibus jura !“ si neci decātu a
 linge man'a cellui ce te lovesce, acēst'a este vir-
 tutea canelui. (Obedientia (suppunerea) passiva, noi
 passivistii nu o cunoscemu decātu numai facia cu
 Ddieu si cu legile naturei, neci nu o propove-
 duimu, ci eterna resistintia in contra nedireptatii,
 in contra asupririloru, in contra minciunei con-
 stitutiunali, inse resistintia ce predicāmu este
 resistintia legale prin poterea adeverului, era nu
 forti'a brutale, de care se servescu numai cei ce
 nu au dreptu si cari sustienu neadeveruri, min-
 ciune, chiaru si constitutiunali, invesute in forma
 de legalitate. — Cātu pentru neincrederea mai mare,
 de candu cu passivitatea, trebusē observu, că daca
 stapanii nu au incredere in noi, apoi dieu neci noi
 nu avemu in ei, si nu avemu cu totu dreptulu, nu
 de eri d'a lalta eri nu avemu, ci de aproape de
 un'a mie' de anni, dar' mai alesu de patru secle
 in ocea. Noi romanii suntemu „Stanu patitulu“
 si avemu istoria sufferintiloru nostre, care nu ne
 lassa, chiaru si candu am vrē, ca se avemu incre-
 dere, pana atunci, pana candu sementia increde-
 rei nu se va plantā in inimile nostre prin insi-si
 cei ce au smulsu-o d'in radecina. Daca stapani
 d'illei n'au incredere in noi, apoi caus'a cea adevē-
 rata a neincrederi loru este, că i mustra, i rode,
 i torture d'ia consciintia nedireptatii ce ni-a facutu
 ei in trecut si continua a ni face in presentu.
 Acēst'a nu-i lassa pre ei a avē incredere in noi,
 dar' n'a passivitatea celloru ce in cursu de aproape
 una mie' de anii nu li-au datu neci una cauza de
 neincredere.

(Va urmā.)

Conferinti'a advocatiloru romani.

(Fine.)*

Dupa ce se va formā biroulu presidiale ad hoc, mai
 inainte de tote va fi a se luā in desbatere idee a si
 necesitatea unei Reuniuni generali
 sistematice pentru advocatii romani
 d'in imperiulu Ostrungariei.

Spre ce scopu va fi se se esmita d'in sinulu celoru

* Vedi Nr. trecutulu alu „Fed.“

ce s'au prezentatu una comisiune pentru elaborarea unui
 proiectu de statute, pre basea caroru-a apoi — dupa apro-
 barea loru — dīs'a Reuniune va se se constitue.

Unu comitetu centrale interimale se va ingrigi despre
 aprobarea statuteloru si despre convocarea constituantei.

Se nasce acum intrebarea : ce scopu se aiba
 a cea Reuniune ?

Urmatoriele :

In generalu : formarea unei asociatiuni soli-
 dare pentru reprezentarea prosperarea si propagarea inte-
 resului comunu alu advocatiloru romani, că atari, d'in mon-
 narci'a Ostrungariei, precum d'in privintia publica natiu-
 nale, asiē si d'in cea particularia, va se dica a profes-
 siunei.

Éra in specialu :

1. a adunā date statistice despre numerulu actuale
 alu advocatiloru diplomati d'in intrég'a monarcia, precum
 alu aceloru-a ce facu pracsea, séu sunt de presinte fără
 aghentie, asiē si aceloru-a, cari sunt aplicati că functionari
 publici, fia pre la judecie, fia pre la municipalitati, — că
 estu-modu se damu doveda antagonistiloru nostri negru pre
 albu, că poporulu romanu de aici inea are unu numeru
 considerabile de intielegintia ;

2. a adunā date statistice dela diplom'a imperatēscă
 incoce d'ia anu in anu despre numerulu proceseloru intantate
 romanesce, parte că materia de studiu pentru istoria
 nostra politica-natiunale dela 1848. incoea, — parte pentru a
 demonstrā in modu pregnante, cătu de nedrepta si neecuita-
 bile este proportiunea judiloru de romanu facia de numerulu
 proceseloru ce s'au pusu si se punu in curgere in romanes-
 ce ; in legatura strinsa cu acēst'a apoi :

3. a cascigā date positive d'in anu in anu despre
 numerulu decisoru si alu sentintiloru ca s'au acose
 alta limba, si in a cea romana, si in a cea magiara, si in
 in batula diplomei imperatēsci, in man'a rescripteloru
 tate de fost'a Cancelaria aulica si de fostulu r. Consiliu lo-
 cutiunetoriu pentru Ungari'a, in ciud'a legii de natiu-
 nalitate si in contra legii despre procedur'a potestatei judi-
 loru. Cu datele aceste la mana apoi se potemu pretinde cu
 dreptu cuventu strict'a executare a legiloru vigorose.

4. A legā la anim'a fia-carui advocatu romanu, că
 se duca procesele poporului romanu
 numai si numai in romanesce, precum la ju-
 decatoriele de prim'a instantia, asiē si la cele de apelu. Estu-
 modu procedendu că advocati romani vomu implini cea
 mai frumoasa detoria a nostra cătra natiune, si vomu strim-
 tori pre maritulu guvernulu in cornu de capra, de unde nu
 va scapā altu feliu, fara numai dandu-ni judi romani de
 ajunsu. O asemene procedur'a este trebuintiosa si d'in mai
 multe puncte de vedere, Angustimea coloneloru acestui diu-
 riu inse nu-mi permite a le potē asta data desfasurā pre
 tote. Voiu amintī dara numai doue mominte. Unulu este că
 in urmarea repetiteloru reclame denumindu-se mai multi
 judi de romanu, si a nume in drepta proportiune cu nume-
 rulu poporului, acei-a la ascultāri si la benevolisāri voru
 intielege perfectu limb'a partiloru, — éra altulu este, că
 procesele in venitoriu nu se voru mai superā de multe ori
 in traduceri numai mistificate, ci in originale. Ceea ce pre
 tota intemplanza va fi unu avantaju ore-care insemnata atā-
 tu pentru noi, cătu si chiaru pentru administratiunea jus-
 titiei. Dara cătra acēst'a avemu necesitate de o limba stato-
 rita. Dreptu-ce

5. prin o comisiune vomu avē a stabili termi-
 nii juridici avendu in vedere unificarea loru possibile
 cu cei adoptati degiā in Roman'a libera. Că-ci, vedeti eu
 vi-o spunu dreptu : asiū dori o data se scapamu de
 barbarismii reu tradusi si reu intielesi, precum intru multe
 atele éca unu esemplu : „semmiségi panas“ tradusu la
 mai toti avocatii romani d'in buca in buca, si a nume la
 mnulu „gravamine de nulitate,“ la altulu „gravamenu de
 nulificare,“ la alu treilea „recursu pentru nemicire,“ la alu
 patrulea „plansore de nulitate,“ la alu cincilea plane „ja-
 ba de nemic'a,“ si asiē mai departe.

6. A staruf d'in tote poterile că la universitatea
 d'in Clusiu se se infintieze catedre paritetice si pentru lim-
 b'a romana.

7) A luā in desbatere si discussiune diferite cestiuni
 de dreptu.

8) A apelā la onorea fia-carui advocatu romanu a fi
 cătu mai conscientiosu in ducerea causeroru sie-si incredin-
 tiate ; că-ci numai asiē potemu atrage partile cele multe
 romane, cari parte la comanda, parte in nepriceperea loru,

parte d'in alte motive delicate, inca si adi cerca serviciile avocatilor straini; precandu prin o lucrare diligenta si conscientiosa d'in partea noastra siguraminte vomu impedeá incuibarea printre romani a multi parveniti de prin lume si tiera. Acést'a o pretinde dela noi imperiosu precátu caus'a nationale, pre atátu si viitoriulu nostru specificu. Me mai oprescu nitica aici si dicu fratiloru sè tienemu contu de „Virtus romana rediviva!“

9. A luá la prompta notitia tote ne-dreptátile ce se facu poporulu i romanu prefacia, si a le inaintá la lecurile competente pentru lecuire in memorande, petitiuni, adrese, informatiuni, reclame si interpelári. Acestu concursu se pote face mai pro-usiorn daca

10. Reuniunea va arangiá comitete provinciali si aduná rile generali ale Reuniunei voru fi ambulante.

11. A participá prin unulu séu mai multi delegati la conferintiele juristiloru italiani, germani, magiari, si eventualminte acelor d'in Romani'a libera.

12. A aduná mediloce prin tase anuali si oferte benevole, cá de aici

13. sè se pota fundá nescari stipendie, ori dá ajutorie macaru pentru cáti-va teneri romani seraci, cari facu studie in drepturi la academie ori la vre o universitate, si

14. sè se tinda ajutoriu veduveloru si orfaniloru de advocati romani, séu chiaru si avocatiloru romani ajunsi in lipsa prin vre-o nenorocire. A fara de aeste

13. cu tempulu a fundá unu proprin diurnalu juridicu romanu; ér si pana atunci

16. activitatea Reuniunei sè se deé publicitatei in unu diurnalu nationalu anumitu.

17. Fiindu-cá dnii initiatori n'au facutu deosebire intre advocatii diplomati cu praxe si intre advocatii diplomati dara deveniti in functiuni publice, voiu sè-mi dau parerea asupr'a acestei cestiuni, si dicu, cá membrii corpului advocatiale romanu nu potu fi diplomatii functionari, fara numai cei independinti cu totul. Acést'a d'in respectulu detorintiei nostre cátra natiune, ce trebuiece sè o implinimu franca-minte si fara rezervu.

Éca, dupa mine in scurta directiunea, ce va trebui sè o dámu agendelor de la conferintia avocatiloru romani.

Potu fi si altele, unele mai insemnate, altele mai minutose, — dar' le vomu audi acolo.

Deci sè ne vedemu cu pace cáti mai multi!

Mircea B. Stanescu,
avocatu in Aradu.

Discursulu de tron

prin care Majestatea Sa inchiaid periodulu legelativu de trei ani alu dietei unghuresci.

Stimati domni magnati si deputati,

Iubiti credintiosi!

Deschidendu in persona inainte de trei ani acésta dieta si salutandu cu bucuria pre magnatii si reprezentantii Ungariei, vi-am indreptatu activitatea a supr'a unoru cestiuni mari si ponderose.

Dupa ce diet'a precedentá deslegasse tote cestiunile

raportelor de dreptu publicu, cari au fostu remasu suspinse, affacerile, ce atingu in egala mesura ambele párti ale monarcei, s'au deliberatu cu succesu, in tempu de cinci ani, in cea mai buna intielegere si cu respectarea cuvenita a interesseloru reciproce.

Dieta actuala nu i-a remasu alt'a de facutu, decátu d'a continuá activitatea si regularen affaceriloru d'a promove, binele spiritualu si materialu alu tirerei. Si diet'a a cores-punsu acéstei missiuni prin organizarea justitiei si regularea administratiunii.

S'au creatu legi despre esercerea poterei iudiciale si despre responsabilitatea iudiloru. Prin acést'a pre de o parte s'a ascuratu independintia judecatoriloru, pre de alta parte s'a pusu stavila abuseriloru ca potera judecatoresca.

Organizarea tribunaleloru de prim'a instantia, despartirea justitiei de administratiune, voru produce rezultatele asceptate, voru potentiá securitatea publica si voru consolidá creditulu.

Regularea municipieloru si a comunitátiloru, in consonantia cu spiretulu constitutiunii tierrei a adusu in armonia administratiunea statulu cu cea a municipieloru si comuneloru si astfelu asecura esecutarea acurata a legiloru.

Prin legile create in privint'a regulárii referentieloru urbariali, a stopiriloru si, cu privire la Transilvani'a, prin legile despre proportiunare si commassatiune, mai departe, prin legea de venatu, s'a facutu unu progressu insemnatu pentru regularea definitiva a referentieloru de posesiune.

Legile despre regularea fluvielor, despre politia iazuriloru si a industriei, mai departe, ratificarea conventiuniloru comerciale inchiaiate de guvernulu meu dovedescu, cá diet'a s'a ingrigitu si nesuitu a corespunde recerintieloru vietiei publice in mesura egala.

Si in tempulu candu Dvostra ati nesuitu a promove interesele publice si a redicá bunastarea tierrei la unu gradu mai superioru, ve-ati ingrigitu totu-odata d'a intrebuintia in modulu celu mai bunu perceptiunile publice, cari s'au urcatu asid de considerabilu.

Ameliorarea afaceriloru instructiunii, dezvoltarea instructiunii publice si a culturai, intregirea retelei cáiloru ferrate, straformarea canalulu Franciscu, precum si redicarea capitalei, au fostu objectulu grigei Dvostré, si Dvostra ati votatu sume considerabile pentru aceste scopuri.

Cu tote cá pentru redicarea contingentulu armatei nostre comune s'au recerutu erogatiuni mari, Dvostra totu-si ati votatu cu libertate spessele necesarie pentru dezvoltarea institutiunii de armare generala, care institutiune iè unu aventu atátu de frumosu.

Este unu documentu imbucuratoriu pentru progresu bunastárii, cá Dvostra ati fostu in stare a efectuf tote acestea, fara d'a urca contributiunea si fara d'a contractá imprumuturi neproductive.

Regularea corespondentia si pusa degiá in lucrare a poterei armate pre basea obligamentulu generalu de servitiu militaruu ni-a facutu cu potintia, parte d'a pregati calea, parte d'a esecutá in fapta provincialisarea confiniloru militari. Si speru, cá nu va mai fi departe tempulu, candu in imperiulu nostru nu se va mai aflá nici o fractiune de poporatiune, carea sè nu se pota bucurá de drepturile constitutiunali in deplina mesura.

Trebuie sè ni esprimemu parerea de reu, cá statorirea legii electorale si regularea capitalei nu s'au potutu efectuf;

societate pentru ajutorarea uvrieriloru infirmi spre a-i scapá de cersitoritu. Numele societáti e.á Filantropia, in care fie-care membru solvia o cotisatiune lunara de 50 centime.

La inceputu numerulu membriloru erá neinsemnatu, dar' in scurtu tempu a crescutu intr'unu modu prodigiosu. Filantropia la a dou'a luna dupa infiintierea ei numerá peste 4000 membri si alti noii curgeau neinteruptu. Cu acestu numeru tienendu-se o adunare s'au modificatu statutele, schimbandu-se si numele societáti in Internatiunala, spre a veni si in ajutoriulu strainiloru, nu numai alu indigeniloru, dupa cum si-propusese la inceputu. Primitiv'a idea a initiatoriloru de a ajutorá pre infirmi dupa caldur'a cu care a fostu primita si care a adunatu unu capitalu insemnatu, s'a schimbatu, incuragindu-se si grevele, asid cá d'intr'o neinsemnata institutiune filantropica a devenitu o armata teribila, gat'a a sguduf firmamentulu spre a-si do-bendí dreptulu.

Pres'a anglesa pre acestu tempu nu i-a datu atentiune. Uvrierii s'adunau in tote sambetele sér'a fara de a inchietá nici baremu pre proprietarii de fabrice. Ideea societáti inse rapiá animele, asid cá la finea anului, pre langa aceea cá numerá intre membri pre toti uvrierii Londrei, mai aveá filiale in cele mai principale trei cetáti ale regatulu britanicu, Liverpool, Edinburg si Birmingham. In alu duoilea anu erá comuna in tota Engliter'a, avendu si in Parisu, Marsilia si Berlinu câte o filiala. De aici inainte mentionau in trecatu despre ea foile, ér' candu au inceputu a se ocupá de ea mai seriusu, cerendu unele stergerea ei cá periculosa ratiunei de statu, Internatiunala erá latifa multu prin statele industriale, aveá filiale in Francia, Prusia, Italia, Spania, Belgi'a, Oland'a si Rusia, ér' in Danemarca, Svedia si Norvegia erau pre cale de a se infiintá. Notorietatea publica inse si-a cascadegatu-o pre tempulu comunei d'in Parisu, candu erá acuzata cá

-asemenea si alte proiecte de legi de interessu comunu, pre-sintate de guvernulu nostru, inca nu ni s'au potutu asterne pre sanctiune, de ora-ce in tempulu d'in urma alu dietei a fostu cu potintia, pre langa regulele de pertractare ale camerei reprezentantiloru, a se elude desbaterea.

Va fi detorintia dietei viitorie, d'a repará ce s'a neglesu si d'a se ingrigi de asecurarea desbateriloru constitutiunali.

Succediendu-ni a sustiené pacea chiaru si intre relatiunile grele ale aniloru abid trecuti, reortele bune ce le avemu de presinte cu poteriile esterne ni permitu a sperá, cá diet'a, ce nu preste multu tempu o vomu convocá, pre basea legiloru sanctionate si sub binecuventarile pacii, va poté sè continue opera inceputa.

Ubirea de patria, si credintia erecita cátra tronul au fostu sorgintea rezultatelor salutarie cascadegata pana acum; acestea voru remané si in viitoriu sorgintea nesecata a fericii natiunii.

Acum primiti sincer'a Nostra salutare regesca si impartesiti-o si cu alegutorii Dvostra.

Cu acést'a dechiarámu sesiunea ultima a dietei actuale de inchisa.

Chiesdu, 12. aprile, 1872.

Onorata Redactiune!

La constituirea comitetulu cerculu alegutoriu alu Sarma rogului d'in cottulu Solnocu de medilocu, s'au facutu doue alegeri. Un'a fu nimicita d'in cauza, cá areesitu patru preoti romani; acumpii nostri amici unghuri inse dicu, d'in cauza, cá nu sa tienutu terminulu (?) dílla de la 6 pana la 9 ore.

Prin malitia judelui cerculu Kóvér Sándor, si a unu-i altu unghuru rafinatu Szabó István, mai de multu ori sau intemplat de aceste-a; acum inse sa lucratu si facutu cu scopulu, cá cei patru preoti bravi roma i de locu sè nu pota reusi, bine sciindu, cá acésti-a forte multu lí voru poté stricá, fiindu toti preoti tineri, zelosi, constanti, energiosi si cu caracteru firmu si curatu romanu nationalu.

A dou'a alegere sa defiptu pre 18. marte a. c. si pre langa tote opintrile cunoscute ale unghurilor, in deosebi ale lui Kóvér ca presiedinte, Szabó István, Veres Sándor, comissariu de panduri, bravii alegutori romani totu-si areesitu cu toti patru candidati romani ai lor, anume cu Ionu C o n t i u preutu in Giorocut'a, Petru D r a g o s i u preutu in Seciu, Ionu C o s m ' a preutu in Chiesdu si Ionu T r u f a s i u notariu in Giorocut'a, acestu a in loculu preutulu Vasiliu Sfura d'in Corundu, care d'in cause momentuos n'a potutu se primesca candidatur'a.

Ungurii indignati, mai cu sema de tari'a si necorruptiunea romaniloru, si-au luat refugiulu la arm'a cea mai miserabila si degradatoria pentru caracterulu unu barbat onestu si consciu de demnitatea sa, la calumnierea respectiviloru preuti romani innaintea poporeniloru acelor-a; dar' tote inzadaru!

Reutatea, de comunu, mai iute se observa decátu bunetatea. Asié si alegutorii romani.

Audindu ei, cum calumnieza unghurii, chiaru pre preuti parintii loru sufletesci, au fostu cu atátu mai pucinu aplaudati, nu numai a se lasá de actiunea loru nationala inceputa

actorii d'in acea negra drama sunt membri ai ei si cá se ajuta pre acunsu.

Contr'a acestoru acusatuni Internatiunala a protestatu. D'in acestu momentu inse a inceputu a tulburá visurile dulci ale diplomatiloru pre langa terorea ce a inspiratu capitalistiloru. Cestiunea ei a ajunsu la mesele verdi, a intratu in parlamente, unde se facu legi contr'a ei, cari s'o nimicescu nici vorba.

Cei ce legiferéza contr'a ei, ar' urmá mai prudenti candu ar' legiferá contr'a reloru cari i-au datu nasceru si cari acum o alimentéza. Fondatorulu societatei a fostu spiritiu inaltu si nu infernalu, dupa cum lu numia o foie transcarpatina d'in erore, candu i-a anuntiatu mortea elu a aruncatu semenintia unu arbore, care, daca cu circumstantie mai prudente de cátu barbatii de statu nu vor interveni, va adumbri Europ'a intréga dupa comotiune.

Germanulu filantropu care a pusu temel'a acéstei societáti este Carolu Marx, studiatu in Germani'a, de unde fostu alungatu pentru liberele sale cugetári. Stabilitu in Londra, unde duceá o vietia simpla si onorabila, a facutu cunoscentia lui Owin si ambii au constituitu Internatiunala. Au intratu apoi in corespondentia cu barbati d'in strainetate d'intre cari celu d'antáiu cascadegatu pentru ideea lor a fost G. Glourens, fiziologu cu mare nume, alu tata a fostu professoru de fisica la Sarbon'a, carui-a erá sè-i succedá la cathedra dupa morte, daca nu atacá prin preletatiunile sale pre Napoleonu III. Acestu-a a facutu propagandu in Francia, ér' Vaillant in Germani'a. In Rusia esistau de giá Bakunini, cari au intratu in relatiuni cu ei.

Socialistii d'in Francia si comunistii nu putienu incepu nau spre Internatiunala, si societatea lui Ketteler, episcopu de Mainz, inca areta pentru ea simpatie.

Internatiunala a fostu favorisata multu de circumstantii dar' ceea ce o face asid de puternica, sunt ilegalitatile ce se

FOISIORIA

Internatiunala.

Acestu cuventu a implutu de groza diplomati'a si pre capitalisti, ér' pre acei-a pentru cari s'a formatu, de atáte sperantie vii. Cei d'antáiu au mersu pre departe cu cugetá rile sinistre, acésti d'in urma cu idealurile, ambele párti conduse de interessu. Internatiunala cu tote persecutiunile si calumniele ce i se facu, are multa dreptate si ratiune de a esiste in Occidentu, la acea clasa demna de comiseratiune, care dupa indelungata labore abid are o starimatura de pane, pre candu alti d'in sudorea ei se ingrasiá si traiescu in braciule sensualismulu pronunciatu. La noi in lipsa de industria, daca ar' trebui sè fie acésta societate teribila, amu dori-o pentru bietulu tieranu. In Engliter'a si tieranii s'au afiliatu la ea de curendu. Internatiunala nu slabesc sub presiune, ei se face mai puternica, greutátile ce intempina in locu de a o strivi o inaltia, esfndu in culmea lou, asié cá adi o vedemu inradecinata mai in intréga Europa, aruncandu simburi si in cei-a-lalti continenti. Ea in sine daca e unu reu, vine a stirpi pre altulu si mai reu. Este necesitata de tempu spre a rumpe o cangrena d'in societate cu dreptatea in mana, si cá astu-felu cei ce tindu la nimicirea ei, ar' urmá mai logicu candu i-ar' luá rolulu. Acestu-a e midiloculu de a o ucide, tote cele-lalte o alimentéza, o fortifica si o facu de progreséza asié de prodigiosu, in cátu lumea intréga se ocupa de ea, de-si inceputulu i-a fostu modestu.

La 1864 unu filantropu germanu, persecutatu in patria-i, a fugitu in Engliter'a si in acésta adoptiva, vedidendu starea deplorabila a uvrieriloru, a meditatú la midiloce pentru imbunatatirea sortei lor. A convocatú câte-va intruniri de barbati cu simpatie cátra acea clasa, cari au decisu a se fondá o

ci neci câtu e mai pucinu a dá crediementu aceluor comitari, aceluor manopere tendentiose.

Poporul romanu a ajuns la conosciința intereselor, demnității și chiamării sale; a ajuns la maturitate politica; și-constă deci atât pre inimicii, câtu și pre amiciei, pre binevoitorii și adeverați și pre acești-a i stimeza, iubesc și sustiene cu credința statornică română în contra și buturătoru atacurilor, machinațiilor și calumniarilor. N'ar' strică, că frații unguri s'și însemne acéști-a bine și nu o uite de câte ori voru avé de lucru cu romanii!

Nu prin forția, neci prin intrige se consolida poterilei statornice pacea, înaintea națiunilor, ci numai și numai prin respectarea reciproca a intereselor, a drepturilor și a cetățienilor, și carei națiuni; și în unu statu constituționalu numai prin libertate adevărată, prin dreptate!

— mai multu nu pretindem!

Unu alegătoriu.

VARIETATI.

*(Sesiunea camerelor române) Închis în 23. martie, 4. aprilie, și, precum cetim în foiele în București, închiderea acéști-a s'a întâmplat cam pre neașteptate, ba a fostu chiar surprindătoru, de ora-ce sesiunea se promulgase până la finea lunii. Caus'a închiderii camerelor înainte de terminu a fostu, că mulți d'între deputați, după șese lune de sesiune permanentă, în care sesiune, între altele, s'a votatu și bugetulu pre anulul 1873, — s'au departatu d'în capitala, și astfel, ocupați cu afacerile private, nu s'au mai prezentatu în camera spre a concurge la tractarea și deliberarea obiectelor, ce aveau să vina la ordinea zilei în lun'a a șeptea a sesiunii. Numerulu deputaților a fostu deci neocompletu și d'în acéști-a impregiurare nu s'au potutu țiené ședinții. Foiele guvernamentale sustie, că deputații liberali au croitu planulu înca de mai înainte, și prin coalițiune au facutu imposibile deschiderea ședințelor și, prin urmare, desbaterea celor doué legi, ce avean să vina la ordinea zilei, adică: legea despre banc'a fonciara și cea despre reformarea legii penale, precum dice „Trompeta Carpatilor,” în sensulu celu mai draconicu ce s'a potutu vre-o-data imagina în țier'a românească. Pre langa acéste doué legi se mai alaturá înca o lege explicatoria a legii rurale în privința insuratiilor și a celor-lalte doué categorii de neimproprietarii la 1864. Prin acéști-a lege d'în urma guvernulu a voitu să atraga partitulul naționalu, care avea de-o-cam-data s'a multumitu a platí o reacționaria aplicare a legii rurale cu o cumplita lege penale.

*(† Necrologu.) Ludovicu Steege, omu în mai multe rânduri deputatu în camera Românei, membru la curtea de cassatiune, de mai multe ori ministru și mai pre urma agentu alu României la Vien'a, Berolinu și Strupole, trecu la viața eternă în 28 martie v. în vârstă de 58 ani. Ultim'a sa cerere a fostu să nu se faca neci o ceremonie la înmormântare. „Am vaitu tota viața mea în simplitate, dise elu în orele d'în vârstă, voiu să fiu totu astu-felul înmormântatu. Pre peptulu meu să nu se puna neci una decoratiune, pre epitafulu meu să nu se scria neci unu titlu, afara de celu de doctoru, care singuru este scumpu animei mele, că-ci l'am câștigatu în școlă pre bancele de școlă.”

omitu cu membrii ei. Tinde la emanciparea capitalului. Ce contrastu bizaru! Americ'a și Asi'a luptă pentru emanciparea sclavilor, ér' Europ'a pentru a aurului. Eța cum:

O persona posedă de es. unu capitalu de 10 mii galeni, cu care deschide o fabrica séu alta întreprindere, la care ocupa doué mii de lucratori solviti cu câte 4—5 franci pe săptăm. Laborea acestoru-a maresce capitalulu, fără că capitalulu să le mărăscă și salariulu lor.

Ce dice acum Internatiun'al'a? Depuné diece mii galbeni în comerțu, cari în câți-va ani se îndiecescu fără că facerii acestei operațiuni să fie remunerați cu ce-va, afara de ședinția. Acéști-a e o injustiția oribila, care nu pote mai multu durá. Să facem dreptate și bietulu lucratoru. Capitalulu să-și scota capitalulu, ér' venitulul să se împarta egal între elu și lucratoru.

Pretențiunea lor e forte drépta și cestinéscă; contr'a lor nu este de dîsu nimicu. Inse cei ce sunt genati acum înavutire prin sudorea aceluor-a, caroru-a asardulu nu s'a datu capitalu, vocifera, arunca sierpi și broșce asupr'a Internatiunalei.

Investivele lor inse sunt departe de a o debilitá și cu câtu mai putieru a o distruge.

Vesgasi, scriitoru italianu cu mare renume, a comparatu Internatiun'al'a cu Christianismulu, au mai vorbitu și alti genii despre ea forte favorabilu, multi inse au comparatu-o cu Infernul. Cu cine e adevèrul, bunulu știu ni-o areta.

Secolulu XIX, care desemnéza cu radiele solare, scrie cu electricitate și merge cu vaporulu, dacă areta atâtă strălucite victorie pre terenulu artelor și alu științelor, ni pesinta înca multe pete negre, raze adunci și urme barbare, crude și nedemne de elu. Se ceru atâtă reforme, nu departe de câtu în anim'a noastră. Câte nu comite acéști-a în secolulu lumineloru de cari pagani grosolani

*(Comunei) Hid'a cottulu Dobăcei, în Ardelu, s'a concessu a țiené doué terguri de țier'a preste anu, și anume în 6. maiu, și 7. octombrie a fie-carui anu.

*(In 17. l. c.) s'a adusu la Fiume unu secalu (pesce) de 15 urme de lungu și 50 centenarie de greu.

*(Justitia imparțială în Roman'a.) În processulu de pressa intentatu contr'a dlui A. Beldimanu și pertractatu în 18 martie înainte curții juratiloru d'în Romanu, au figuratu că aperiatori 8—9 advocati, d'între cari numai dd. N. Ion scu și G. Marzescu au vorbitu. Ambii oratori au fostu la înalțimea misiunii lor. Domineca în 19-martie, st. v. s'a cercetatu processulu diariulu de Romanu, pentru acuzarea de concusiune, adusa unui membru alu consiliulu comunale, fără d'a-lu numi, și rezultatulu a fostu, că dlui Beldimanu s'a absolvitu.

*(Unu procesu curiosu.) Unu june militariu se plause la poliția corecțională, că fiindu în serviciu la port'a gradinei de Luxemburg, a fostu insultatu de o dama: „eram, dice, de serviciu și obligatu a nu permite caniloru să intre în gradina; de o data vedu unu catielu micu care voia să intre alergand; eu me punu înainte lui spre a-lu opri, elu mi-scapa pre langa picioru, alergu după elu și lovindu-lu cu piciorulu elu m'a muscatu; i punu înainte baionet'a, elu sare preste pusca, atunci am alergatu după elu, l'am ajunsu și cu o lovitură de picioru l'am scosut afara. D-n'a stăpana-sa m'a injuratu cu cele mai neplăcute cuvinte.”

— Prevenit'a, o dama bețana, fu chiamata a se explicá: „In adevèru, dise ea, am spusu câte-va vorbe d-lui militariu, dar' nu l'am injuratu, numai câtu i-am dîsu: porcu și imbecilu.” — Ei bine, dise polițiarulu, și acéstea nu sunt injurie? Dam'a respunde: în fine d-vostra numiti-le cum veti voi, dar' vorb'a nu e despre acéstea, ci despre intrarea fără permisiune a canelui meu. — O! nu, d-na, dise polițiarulu, d'în contr'a este vorb'a tocmai despre injurie. Dam'a în chestiune, fără a observá, replicá: aveam în brație pre miculu catielu simțiu că-mi cade o caltiaveta și că să mi-o legu, intru în alei, punu josu catielulu și i dîse: stai aicea până mi voiu legá caltiavet'a; numai ce l'am lasatu josu și de odata elu zarindu alti cani alergá după ei. Eu lu chiámu: Pyram! Pyram! elu fuge în câtu mi-fu imposibilu de a sef ce s'a facutu, de o data audu strigand, recunoscîu vocea sermanulu meu Pyram: erá d-nulu care voia să-lu omora cu piciorulu și cu baionet'a sa, acéști-a erá o crudime neașdita. — Dara, domna, d-ta nu știi că elu m'a muscatu de picioru și a saritu preste baionet'a. — Dama dîse ridîndu, sermanulu dobitocu; eu l'am invetiatu să sara preste bastonu séu preste umbrel'a mea, și elu a crediutu că este chiamatu a face acéstu exercitiu, pre candu d-ta l'ai fi omoritu dacă ai fi potutu. — Ei bine, dara d-ta de ce nu l'ai șieratu, d-na, dise soldatulu. — A! da știi că esti spirituelu, d-le, să șieru canele, dara ore damele știu șierá? Eu l'am strigatu pre nume: Pyram. În fine, d-loru, acum vedeti că nu d'în vin'a mea elu a intratu în gradina fiindu că... Ei bine, domna, d-ta esti acuzata de insulta. — Bine, dise domn'a, fie, dara d-v. vedeti că acéști-a a provenitu de la caltiavet'a mea. Cu tote acéstea dam'a fu condamnată la o amenda de 16 franci.

*(Numiri.) Ionu Romanu, advocatu, este numitu sub-jude la judecatori'a cercuale d'în S.-A.-Ujhely; Iulin Sántha, fostu jude cercualu în comitatulu Bihorulu, este numitu sub-procuroru de statulu la tribunalulu d'în

aru roși; acei-a înca aveau scusa în neexperiența lor, dar' noi unde s'o aflăm? Crimele și vandalismulu lor se repeta cu forma schimbata, dar' cu acelu-a-si fondu detestabilu. Christianismulu dacă a imblânditu în câtu-va anim'a, n'a stîrpiu inse d'în ea și inclinările spre crime; omulu a remasu totu omu cu pasiuni negre, cu sete de gloria și cu tendinție forte multu contrarie magistrulu d'în Viflaimu! Si de ce setea de aur, invidi'a? Dacă ar' fi ce-va demnu de-a ne invidiá unulu de la altulu, este că ne-ama nascutu toti supusi asprei sorti în acésta vale de lacrimi. Mam'a-natura dându-ni tesauru le-a invaluitu asie în câtu pãna ce le desfacem ni curgu sudori și vine moartea. Viéti'a este asie de scurta, în câtu abie ajunge pentru iubire, precum a dîsu doctulu Renan, de cum se mai fie în ea momente și pentru ura. Dar' acéste principie înalte le întielegu numai semenii dieiloru, acei-a inse pentru cari le desvolta, în locu de ai ascultá, li placé mai multu a se tavalu în noroiu!

Timpu inse fuge și cu elu rapesce și omenimea spre progresu. Acéști-a inse pentru noi cu esistența scurta se face incetu. Abie vine pre unu secolu o idee mare, cum a dîsu E. Cartelar. Dar' lupt'a nu inceta, ci distruge și creéza în intrég'a natura.

Invetiatul Darwin a demonstratu în modu stralucitu lupt'a pre morte și viéti'a ce este în regnulu animaleloru și alu plantelor. Inse si de câtu acéști-a avemu esemplu mai palpabilu chiaru acum. Ras'a caucasa, s'periora prin inteligentia și forția física celoru-a-lalte, este aproape a stîrpi pre cea d'în Americ'a și Australi'a. Pre cea d'în Indie a scapatu-o până acum numerulu, ér' pre cea ethiopa caldur'a, acum inse securea e implantata în tulpin'a acestoru doué pre motive de chrestinire, civilizare etc.

Cei ce propaga idei și principie noué totu-de-a-un'a au fostu stigmatizati. Christu a dîsu, că celu ce are doué

Beisuiu; Vasiliu Popu e numitu esecutoru în țienutul tribunalulu d'în Cartiagu; ér' Alessandru Popoviciu este numitu de oficialu la oficiulu pentru rescumperarea tabaculu.

*(Pregtiri pentru plebiscituluce se va țiené în 12. maiu a. c. în privința modificării constituțiunii elvetiane.) După una împartesire a cancelarulu federatiunii elvetiane, facuta în ședinția de la 11. l. c. a consiliulu federatiunii d'între cele 600.000 esemplarie șale constituțiunii s'au espedatu 435.300 nemțiesci, 164.412 franceze și 11.900 italiene, asie încátu mai au a se spedu numai 25.000 esemplarie nemțiesci și 7200 italiene, cele d'antăiu destinate pentru cantonulu Bern, și cele d'în urma pentru cantonulu Tessin. Atara de ace'a s'au mai espedatu pentru plebiscitul a supr'a constituțiunii si 198.000 bilete de votisare, împartîndu-se în cartonele Uri, Schwyz, Solothurn, Basel, Schaffhausen, St. Gallen, Aargau, Thurgau și Vallisulu-nemțiescu.

*(Istoriografia romantică de la sate.) Diariulu „Oradea-Mare” i se scrie d'în unu satu de pre Crisiu urmatori'a istoriografia romantică: Mercuri'a trecuta aveá să se intemple cunun'a unei parchie de tineri fruntasi și avuti. Mirele, care erá d'în altu satu, sosi desu de demanția cu optu carre ornate și pline de ospeti. Nu preste multu si miress'a, cu cunun'a și velulu pre capu, stá gat'a d'a plecă la beserica; în acéstu momentu inse mirele dechiará că, până ce nu i se va platí zestrea promissa, nu merge la beserica. Neaflându-se bani niceiuri-a, mirele, că omu de cuventu, si-adună tota suit'a și se întorse de unde a eplecatu. — Cu acéști-a inse nu s'a finitu tragedi'a. Veciulu amantu alu fetei se folosi de ocaziune și prezentându-se dechiará, că dînsulu e gat'a a o luáde socia și fara bani. Fét'a fu întrebată și respunsulu indiferent și recefú „mie totu un'a mieste.” Astfelu cunun'a s'a indeplinitu, inse după ospetiu s'a observatu, că mirele nu joacă cu miress'a. Intrebata fiindu, că d'în ce cauza o ignoreza, elu respunde: „Nu o voiescu, și nici că cugetu să traiescu cu ea; ce am facutu, am facutu, numai spre a mi regnă.” Nu multu după aceea elu disparu și nimenea nu știe în ce parte a apucatu.

*(Principele Fridericu Carolu și unu soldatu bavarescu.) În urm'a unei batalie d'întempulu rebelulu franco-germanu, principele Fridericu Carolu chiamase unu soldatu bavarescu, dându-i una decoratiune pentru bravurele sale în lupta și laudandu întreg'a armata bavaresa. Soldatulu animatu de acésta onore esclamá: „Ei, Altetia, peccatu că n'ai fostu cu noi la 1866 candu eramu aliați cu Austri'a, ce bataia amu fi-trasu prussianilor!” „Patr. buc.”

Convocare.

De-ora-ce comitetulu comitatense al Aradului este convocatu pre 22/10. Aprilie a. c., — de-ora-ce în ședinția comitetulu acestui-a se voru pune la ordinea zilei nu numai obiectele ordinare, ci și extraordinare, precum și compunerea comisiunii centrale a comitatulu pentru afacerile la alegerea ablegatiloru dietali pentru diet'a viitoria a țierei; — ér' de alta parte după întielesulu statuteloru Reuniunii nostre politice-natiunale a totororu Romaniloru d'în comita-

haine un'a s'o dîe celui ce n'are. Cei ce accentuáza adi preceptulu lui sunt desprețiuți. Cu tote acéste relele vestigie ale trecutulu trebuie să dispara, dreptulu fie-carui-a se iéssa la lumina. Sunt atâtă idei preserate pre cari le ascépta victoria splendidă. Societățile cari le-au îmbraciatu lucréza pentru acéști-a, unele moderatu și în tacere, că comunistii și Internatiun'al'a, altele violentu că nihilistii d'în Rusi'a, cari dacă au vre-unu reu nu este la nici unu casu absolutu.

Unu invetiatu germanu a dîsu că societatea atunci va fi în adevèru moralisata, candu fie-care membru alu ei va avé ocupatiune; Internatiun'al'a cu comun'a între altele vré si acésta. Nu e bine?

Aprobatu ceea ce se intempla în țier'a cu comulu de aur? Lordulu se resfatia în brățiile sensualismulu, pre candu miserulu în costumulu lui Adamu traesce cu opium spre a scapá de morte prin fome.

Ideile noué totu-de-un'a s'au parutu stranie, nepracticabile; n'oe înca ni se paru astfelu; dar' edificulu trecutulu este putredu, elu va cadé de sine în ruina. Să nu ni construim în locu-i altulu de timpuriu? Cei ce voru persiste a locu-i în elu voru fi cutropiti, ér' cei mutati în altulu nou voru avé, că să ne servim de o frasa mai energica a strabunulu Cicerone, vita vitalis.

Marx, fundatorulu Internatiunalei, e mortu, institutiunea lui inse pare a fi menita să țienă lumina la moartea relorulu d'în societatea de facia.

„Inf.”

M. Nerone Popu.

